

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Siseministeerium
info@siseministeerium.ee

Teie 03.06.2026 nr 1-6/3482-1

Meie 19.06.2026 nr 2.3-4/26/2332-2

Arvamuse avaldamine eelnõule

Täname, et saatsite Andmekaitse Inspeksioonile arvamuse avaldamiseks siseministri määruse „Siseministri määruste muutmine seoses e-residentsuse programmi üleminekuga kaardivabale lahendusele“ eelnõu. Inspeksioonil on eelnõu osas järgmised tähelepanekud.

1. Eelnõu § 4 punktiga 1 muudetakse siseministri 18. detsembri 2015. a määrust nr 78 "Isikut tõendavate dokumentide andmekogu pidamise põhimäärus". Muudatusega muudetakse määruse § 3 sõnastust selliselt, et edaspidi oleks andmekogu pidamise eesmärk tagada avalik kord ja riigi julgeolek isiku tuvastamise ja isikusamasuse kontrollimise ning ITDS-is sätestatud menetluse ja sellega seotud andmete, sealhulgas isikuandmete, töötlemise kaudu.

Märgime, et eelnõus esitatud andmekogu eesmärgi sõnastus ei ole piisavalt selge ega võimalda hinnata andmete töötlemise vajalikkust ja proportsionaalsust. Sättes on lubamatult kokku põimitud üldine kaitstav hüve (avalik kord ja riigi julgeolek), konkreetne haldusülesanne (isiku tuvastamine ja isikusamasuse kontrollimine) ning andmetöötlus kui vahend. Selline konstruktsioon ei vasta nõudele, et isikuandmete töötlemise eesmärk peab olema kindlaksmääratud, selgesõnaline ja õiguspärane, mistõttu on raskendatud ka hinnangu andmine sellele, kas töödeldavad andmed on eesmärgi suhtes asjakohased ja piiratud vajalikkuga.

Samuti leiame, et ainuüksi viide avaliku korra ja riigi julgeoleku tagamisele ei saa olla piisav põhjus siduda ühe üldsätte alla kogu ITDS-is sätestatud menetluste ja nendega seotud andmete töötlemine. Selline sõnastus loob mulje, nagu oleks kogu asjaomane andmetöötlus juba iseenesest vajalik üksnes seetõttu, et see võib kaudselt teenida avalikku korda või julgeolekut. Sellest ei piisa. Andmekogu eesmärk peab andma vastuse küsimusele, miks andmekogu peetakse ehk andmekogu eesmärgist peab nähtuma, millist konkreetset funktsiooni andmekogu teenib, näiteks isiku tuvastamist, isikusamasuse kontrollimist, dokumendi kehtivuse kontrolli või kehtetuks tunnistamise menetlust. Alles seejärel on võimalik hinnata, millised andmed on selleks vältimatult vajalikud. Antud juhul võikski pigem öelda, et andmekogu pidamise eesmärgiks on isiku tuvastamise ja isikusamasuse kontrollimise tagamine ning ITDS-is sätestatud dokumentide väljaandmise, kehtivuse kontrollimise ja kehtetuks tunnistamise menetluste läbiviimine. Juhul kui soov on siiski säilitada ka viide avalikule korrale ja riigi julgeolekule, siis tuleks see ikkagi siduda konkreetsete funktsioonidega, mitte kasutada kogu töötamise üldise õigustusena.

Eelnevast tulenevalt soovime sätte sõnastada ümber viisil, mis eristab eesmärki ja vahendit ning seob töötamise konkreetsete ülesannete ja menetlustega. Andmete töötlemine iseenesest ei saa olla eesmärk, vaid üksnes eesmärgi saavutamise vahend.

2. Eelnõu § 4 punktiga 18 täiendatakse põhimääruse § 10 lõiget 1 punktiga 3.1, mille järgi kantakse andmekogusse ka andmed dokumendi kasutamise kohta. Seletuskirjast nähtuvalt on tegemist järelevalve raames töödeldavate e-residendi digi-ID kasutamise andmetega, kuid sättest endast see ei nähtu. Sätte sõnastuse järgi võib andmekogusse koguda andmeid ka muude dokumentide (näiteks ka isikutunnistuse) kasutamise kohta. Palume sõnastada sätte selliselt, et oleks selgelt aru saada, et andmeid kogutakse üksnes e-residendi digi-ID kasutamise kohta ning seda tehakse riikliku järelevalve raames.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Pille Lehis
peadirektor

Andres Kudrjajtsev
Andres.Kudrjajtsev@aki.ee
627 4109